

Sygnatura akt I C 819/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 września 2014 r.

Sąd Rejonowy w Ostrołęce I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Małgorzata Mikos – Bednarz
Protokolant:	Artur Matejkowski

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 5 września 2014 r. w O.

sprawy z powództwa **H. P. (1), H. P. (2) i A. P.**

przeciwko (...) S.A. w W.

o zadośćuczynienia

orzeka:

- zasądza od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powoda H. P. (1) kwotę 20.000,00 zł (dwadzieścia tysięcy złotych) tytułem zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 6.02.2013r. do dnia zapłaty ,
- w pozostałej części powództwo H. P. (1) oddala.
- zasądza od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powoda H. P. (2) kwotę 20.000,00 zł (dwadzieścia tysięcy złotych) tytułem zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 6.02.2013r. do dnia zapłaty ,
- w pozostałej części powództwo H. P. (2) oddala.
- zasądza od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powoda A. P. kwotę 10.000,00 zł (dziesięć tysięcy złotych) tytułem zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 7.11.2013r. do dnia zapłaty,
- w pozostałej części powództwo A. P. oddala.
- Szczegółowe wyliczenie kosztów procesu pozostawić referendarzowi sądowemu przy przyjęciu , że pozwany (...) S.A. w W. ponosi koszty procesu w 29 % , zaś każdy z powodów H. P. (1), H. P. (2) i A. P. ponoszą koszty procesu w 71%.

SSR Małgorzata Mikos – Bednarz

Sygn. akt I C 819/13

UZASADNIENIE

W dniu 21 lutego 2013 r. H. P. (1), H. P. (2) i A. P. wnieśli do Sądu Okręgowego w Ostrołęce pozew skierowany przeciwko (...) S.A. w W. o zapłatę zadośćuczynienia w kwocie po 70.000,00 zł na rzecz H. P. (1) i H. P. (2) wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 6 lutego 2013 r. do dnia zapłaty, oraz w kwocie 35.000,00 zł na rzecz A. P. wraz z odsetkami ustawowymi od dnia następującego po upływie trzydziestu dni od daty doręczenia pozwanemu pozwu do dnia zapłaty - z tytułu naruszenia ich dóbr osobistych w postaci więzi rodzinnej, uczuciowej i emocjonalnej pomiędzy rodzicami a dzieckiem oraz pomiędzy rodzeństwem. Ponadto powodowie wnieśli o zasądzenie na ich rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa prawnego.

Uzasadniając swoje roszczenie powodowie wskazali, iż w wyniku wypadku drogowego, którego wyłącznym sprawcą był P. K. i który miał miejsce w dniu (...) 2002 r. śmierć poniósł K. P. – syn H. i H. małż. P. a brat A. P.. Wyjaśnili, iż w związku z owym zdarzeniem otrzymali od ubezpieczyciela odszkodowanie z tytułu znacznego pogorszenia sytuacji życiowej. Powodowie wskazali, iż podstawę prawną ich roszczenia stanowi art. 448 k.c. w zw. z art. 23 i 24 k.c. Podnieśli, iż pomiędzy nimi a zmarłym K. P. istniała silna więź uczuciowa i emocjonalna. Wiadomość o jego śmierci wywołała w nich wstrząs psychiczny, którego skutki odczuwają pomimo upływu czasu. Wskazali, iż wiele lat dławili w sobie żal, smutek i poczucie krzywdy. Odnosząc się do wysokości swojego roszczenia podali, iż jest ona adekwatna do okoliczności zdarzenia, w tym rozmiaru bólu, żałoby, tęsknoty i poczucia krzywdy.

Postanowieniem z dnia 4 marca 2013 r. Sąd Okręgowy w Ostrołęce stwierdził swoją niewłaściwość rzeczową i przekazał sprawę do rozpoznania według właściwości Sądowi Rejonowemu w Ostrołęce.

Pozwany (...) S.A. w W. w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o poinformowanie o toczącym się procesie i możliwości przystąpienia do sprawy w charakterze interwenienta ubocznego po stronie pozwanej - P. K., także o zasądzenie na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych. Pozwany zakwestionował istnienie podstawy prawnej pozwalającej na uwzględnienie roszczenia powodów. Negował jakoby skutek deliktu nastąpiło naruszenie dóbr osobistych powodów, powołując przykłady orzecznictwa sądów powszechnych na poparcie swojej tezy. Pozwany podniósł również, iż powodowie nie pozostali sami - mają jeszcze dzieci, a A. P. ma rodzeństwo. Zwrócił on również uwagę na przeszło 10 letni upływ czasu od dnia zdarzenia, co w jego ocenie sprzyjało uporaniu się z żałobą, uczuciem pustki i ponownym ułożeniem sobie życia przez powodów.

Sprawca wypadku P. K. nie przystąpił do toczącego się postępowania w charakterze interwenienta ubocznego po stronie pozwanej.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu (...) 2002 r. na ul. (...) w O., P. K. kierujący samochodem marki S. o nr rej. (...) wraz z naczepą o nr rej. (...), jadąc z nadmierną prędkością niedostosowaną do panujących warunków atmosferycznych, utracił panowanie nad pojazdem, wpadł w poślizg, zjechał na lewy pas ruchu i zderzył się czołowo z jadącym prawidłowo z przeciwnego kierunku samochodem marki A. o nr rej (...), którym kierował K. P.. W wyniku poniesionych wskutek zderzenia obrażeń, K. P. poniósł śmierć na miejscu.

Samochód marki S. o nr rej. (...) w chwili zdarzenia był objęty polisą ubezpieczenia OC w (...) S.A. w W., którego następcą prawnym jest (...) S.A. w W..

Sprawca wypadku – P. K. został prawomocnie skazany wyrokiem Sądu Rejonowego w Ostrołęce z dnia 12 lutego 2003 r. na karę trzech lat pozbawienia wolności. Orzeciono wobec niego również zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych na okres czterech lat oraz nawiązkę na rzecz Fundacji (...) na Rzecz (...) (...) (...) w T. w kwocie 3.500,00 zł.

(**dowód:** z akt sprawy karnej o sygn. II K 875/02: wyrok Sądu Rejonowego w Ostrołęce z dnia 12 lutego 2003 r. – k. 196, uzasadnienie wyroku – k. 197 – 199, wyrok Sądu Okręgowego w Ostrołęce z dnia 14 maja 2003 r. – k. 225, uzasadnienie wyroku k. 226 – 229, z akt szkody nr (...): zgłoszenie szkody – k. 2, kopia dowodu rejestracyjnego A. – k.

3, polisa nr (...)- k. 15, oświadczenie poszkodowanego – k. 37, oświadczenie świadka – k. 82, z akt sprawy I C 383/04: odpis skrócony aktu zgonu K. P.– k. 11)

H. i H. małż. P. – rodzice zmarłego K. P. otrzymali od ubezpieczyciela tytułem bezspornej części odszkodowania w związku ze śmiercią syna w wyniku ww. zdarzenia drogowego kwotę 2.000,00 zł. Następnie, dochodzili swoich roszczeń na drodze postępowania sądowego. W wyniku wykonania wyroku Sądu Okręgowego w Ostrołęce z dnia 15 listopada 2004 r. wypłacono im kwotę 4.123,90 zł wraz z odsetkami ustawowymi tytułem zwrotu kosztów pogrzebu syna, oraz kwoty po 9.000,00 zł z odsetkami ustawowymi tytułem odszkodowania za pogorszenie ich sytuacji życiowej w wyniku śmierci syna, co łącznie wyniosło kwotę 27.688,30 zł.

(**dowód:** zawiadomienie o wypłacie z dnia 26 marca 2003 r. – k. 21, zawiadomienie o wypłacie z dnia 6 stycznia 2005 r. – k. 22, pismo ubezpieczyciela z dnia 18 lipca 2003 r. – k. 23, z akt sprawy o sygn. I C 383/04: zaświadczenie z (...) w O.– k. 27, postanowienie Sądu Okręgowego z dnia 15 listopada 2004 r. – k. 85, wyrok Sądu Okręgowego w Ostrołęce z dnia 15 listopada 2004 r. – k. 86, 90, uzasadnienie wyroku – k. 91 – 96)

H. i H. małż. P. wraz z dziećmi byli zżyłą i wspierającą się wzajemnie się wielodzietną rodziną. Syn K. mieszkał z rodzicami i pozostałym rodzeństwem, pomagał im w obowiązkach domowych i opiece nad młodszą o 10 lat siostrą A.. Po śmierci K. P., pograżyli się w rozpacz i żalobie. Do chwili obecnej H. i H. P. (2) odczuwają smutek, pustkę i tęsknotę z powodu śmierci dziecka. Nie usunęli rzeczy zmarłego syna z domu.

Ale pomimo tego potrafili oni bez pomocy specjalistów wrócić do normalnego trybu życia, wykonywania obowiązków domowych, pracy, kontaktu z rodziną i znajomymi. H. P. (1) codziennie odwiedza grób syna, miewa koszmary senne, jest płaczliwa, gdy myśli o synu. H. P. (2) również regularnie odwiedza grób syna i tęskni za nim.

Siostra zmarłego K. A. w chwili śmierci brata miała zaledwie 9 lat. Pomimo to byli zżyłym rodzeństwem i mieli bliskie relacje. Zmarły często opiekował się siostrą. Obecnie A. P. tęskni za bratem, wspominając go odczuwa smutek i pustkę. Pomimo to, w żadnym okresie nie korzystała z pomocy psychologa lub psychiatry by uporać się ze swoim żalem. Wróciła do normalnego trybu życia, kontynuowała naukę, pokonując kolejne etapy edukacji.

Mówiąc o synu i bracie mają łzy w oczach.

H. i H. małż. P. mają poza zmarłym K., jeszcze dwóch synów i córkę. A. ma dwóch braci mieszkających za granicami kraju, do których obecnie wyjechała.

(**dowód:** zeznania H. P. (1) – k. 80, 137 – 138, zeznania A. P. – k. 80 – 81, zeznania H. P. (2) – k. 81, 138, zeznania A. L. – k. 86 – 87, zeznania J. G. – 87)

Pismem nadanym w dniu 3 stycznia 2013 r. H. i H. małż. P. zgłosili ubezpieczycielowi swoje roszczenie o zadośćuczynienie za naruszenie ich dóbr osobistych w postaci więzi uczuciowej, emocjonalnej i rodzinnej pomiędzy rodzicami, a dzieckiem w kwocie po 100.000,00 zł dla każdego z nich.

Wezwanie ubezpieczyciel pozostawił bez odpowiedzi.

(**dowód:** pismo z dnia 31 grudnia 2012 r. wraz z dowodem nadania – k. 18)

W toku postępowania sądowego biegły lekarz sądowy z dziedziny (...)- Z. M.w oparciu o akta sprawy oraz badanie powodów H. P. (1) i H. P. (2) (z badania powódki A. P. pełnomocnik zrezygnował z uwagi na jej pobyt w (...)) przeprowadzone w dniu 9 kwietnia 2014 r., określiła jaki wpływ na zdrowie psychiczne powodów miała śmierć K. P.; czy wystąpiły u nich jakiegokolwiek dolegliwości psychiczne związane ze zdarzeniem z dnia (...) 2002 r., jaki był czas ich trwania, czy się nasilają, czy maleją z upływem czasu; jaki jest obecny stan psychiczny powodów z uwzględnieniem, iż zdarzenie miało miejsce 12 lat temu oraz czy można mówić o uszczerbku na zdrowiu powodów, a jeśli tak to w jakim zakresie.

Biegła psycholog w swojej opinii dotyczącej powódki H. P. (1) ustaliła, iż śmierć syna K. spowodowała u powódki wystąpienie naturalnych uczuć charakterystycznych dla żałoby. Tożsame ustalenia poczyniła w przypadku H. P. (2). Biegła podkreśliła, iż demonstracyjne manifestowanie żałoby przez H. P. (1) jest uwarunkowane cechami jej histrionicznej osobowości oraz pewnym sposobem na funkcjonowanie w środowisku. Wskazała, iż jej histrioniczne nastawienie było powodem konsultacji powódki u wielu specjalistów, którzy nie wykryli u niej żadnych zdrowotnych nieprawidłowości, nie skierowali jej również na konsultację z psychologiem lub psychiatrą. Wskazała, iż sytuacja żałoby nie wywołała u niej uszczerbku na zdrowiu psychofizycznym.

Odnosnie H. P. (2), biegła psycholog ustaliła, iż sytuacja żałoby nie miała istotnego wpływu na dalsze jego funkcjonowanie w życiu osobistym i społecznym. Wskazała, iż stan zdrowia psychicznego powoda nie odbiega w sposób znaczący od normy. Wykluczyła powstanie z tego tytułu uszczerbku na zdrowiu psychofizycznym powoda, podkreślając, iż nie wymagał pomocy psychologicznej lub psychiatrycznej.

Sąd zważył, co następuje:

H. P. (1), H. P. (2) oraz A. P. swoje żądanie zadośćuczynienia w związku ze śmiercią ich syna i brata – K. P., oparli na regulacji art. 448 w zw. z art. 23 i 24 k.c. Podnieśli, iż odpowiedzialność pozwanego ubezpieczyciela wynika z faktu, że w wyniku deliktu naruszono ich dobra osobiste w postaci więzi emocjonalnej, uczuciowej i rodzinnej istniejącej pomiędzy rodzicami a dzieckiem, oraz pomiędzy rodzeństwem.

Strona pozwana pomimo, iż nie kwestionowała co do zasady swojej odpowiedzialności za skutki zdarzenia z dnia (...) 2002 r., stanowczo negowała istnienie podstawy prawnej roszczenia powodów podkreślając, iż zdarzenie będące podstawą żądania powodów miało miejsce przed dniem wprowadzenia przez ustawodawcę art. 446 § 4 k.c., który to wprost przyznaje najbliższym członkom rodziny zmarłego legitymację do żądania zadośćuczynienia za doznaną krzywdę.

Rozpatrując powyższy spór, Sąd nie podzielił argumentacji strony pozwanej, uznając ją za błędną. Kwestia przyznania legitymacji do żądania zadośćuczynienia przez członków rodziny zmarłego w wyniku deliktu, sprzed dniem 3 sierpnia 2008 r. tj. przed dniem wejścia w życie art. 446 § 4 k.c., była wielokrotnie przedmiotem rozważań sądów powszechnych.

W pierwszej kolejności należy zwrócić uwagę w ślad za literaturą prawa, iż rodzina, jej dobro oraz więzi rodzinne stanowią przedmiot szczególnej ochrony w istniejącym systemie prawnym. Zasada uwzględniania dobra rodziny w polityce społecznej i gospodarczej wynika już z samej Konstytucji RP (art. 71). Regulacja Kodeksu cywilnego jedynie potwierdza szczególną rolę rodziny w systemie prawnym, co wiąże się z koniecznością umożliwienia jej ochrony. Art. 23 k.c. stanowi, że dobra osobiste człowieka podlegają ochronie prawnej. Istotnym jest, iż przepis ten nie zawiera zamkniętego katalogu dóbr osobistych, a jedynie wymienia przykładowe dobra osobiste, jako jedne z najważniejszych. Wskazać zatem należy, iż dobro osobiste w postaci więzi rodzinnych, więzi emocjonalnych pomiędzy rodzicami a dzieckiem oraz pomiędzy rodzeństwem, winno podlegać tej szczególnej ochronie. Nie może być zatem wątpliwości, iż zgodnie z art. 24 k.c., ten kto dopuścił się naruszenia dobra osobistego w postaci więzi rodzinnej obowiązany jest do usunięcia skutków tego naruszenia. Wobec tego uzasadnione jest stosownie w tym przypadku odpowiednio regulacji art. 448 k.c., który stanowi, iż w razie naruszenia dobra osobistego Sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia.

Powyższe zważania należy uznać za słuszne, także z tego względu, iż intencją ustawodawcy nie było całkowite pozbawienie członków rodziny zmarłego prawa do żądania zadośćuczynienia w związku z doznana krzywdą. W przeciwnym razie nie doszłoby do wprowadzenia przepisu 446 § 4 k.c., który wprost ustanawia to uprawnienie poszkodowanych. Przeciwna interpretacja ww. regulacji prawnej prowadziłaby do nieuzasadnionego różnicowania sytuacji osób, które w wyniku deliktu straciły członków rodziny przed dniem 3 sierpnia 2008 r. i po tym dniu.

Podkreślenia wymaga, iż stanowisko prezentowane przez tutejszy Sąd należy uznać za ugruntowane w orzecznictwie sądów powszechnych i stale potwierdzone przez doktrynę (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 19 kwietnia 2013 r., I ACa 121/13-publ. Portal Orzeczeń Sądu Apelacyjnego w Białymstoku; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 5 czerwca 2013 r., I ACa 197/13-publ. Portal Orzeczeń Sądu Apelacyjnego w Białymstoku; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 14 czerwca 2013 r., I ACa 225/13-publ. Portal Orzeczeń Sądu Apelacyjnego w Białymstoku).

Ostateczne potwierdzenie zasadności tego stanowiska wynika jednoznacznie z Uchwały Sądu Najwyższego z dnia 22 października 2010 r. (III CZP 76/10, LEX nr 604152), który wprost stwierdził, że najbliższemu członkowi rodziny zmarłego przysługuje na podstawie art. 448 k.c. w związku z art. 24 § 1 k.c. zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę, gdy śmierć nastąpiła na skutek deliktu, który miał miejsce przed dniem 3 sierpnia 2008 r. Ponadto w Wyroku Sądu Najwyższego z dnia 16 kwietnia 2014 r. (V CSK 320/13, LEX nr 1463645) potwierdzono tę tezę dodatkowo wskazując, iż więź rodzinna stanowi dobro osobiste.

Podzielając powyższe, uznać należy, iż żądanie powodów znajduje pełne poparcie w przywołanej przez nich podstawie prawnej i w oparciu o nią musi zostać rozstrzygnięte, co do jego zasadności.

Abstrahując od powyższego wskazać należy, iż w ocenie tutejszego Sądu niekwestionowana jest odpowiedzialność ubezpieczyciela w zakresie żądania zadośćuczynienia w związku ze skutkami zdarzenia drogowego z dnia (...) 2002 r. Ogólna zasada odpowiedzialności ubezpieczyciela w niniejszej sprawie wynika z art. 822 k.c., a także z art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych. Wskazać należy, że zakres odpowiedzialności pozwanego ubezpieczyciela z umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów, odpowiada co do zasady konstrukcji wynikającej z tych przepisów. Nieuprawnione jest zatem stwierdzenie, iż ubezpieczyciel nie ponosi odpowiedzialności za naruszenie dóbr osobistych członków rodziny zmarłego, którego śmierć nastąpiła w wyniku deliktu związanego z ruchem pojazdów. Wskazać należy, iż ogólna zasada odpowiedzialności odszkodowawczej kierującego lub posiadacza pojazdu za szkodę związana z ruchem tego pojazdu, będącą następstwem śmierci osoby poszkodowanej wynikająca z art. 34 ww. ustawy, stanowi automatycznie o odpowiedzialności ubezpieczyciela z tego tytułu. Wykładania tego przepisu winna być na tyle szeroka, by uzasadniać również odpowiedzialność ubezpieczyciela za naruszenie dóbr osobistych członków rodziny zmarłego. Jedynie takie rozumienie tego przepisu pozwala na prawidłowe interpretowanie funkcji jaką pełni w danym stosunku prawnym ubezpieczyciel. Co więcej, powołana ustawa w żadnym z jej przepisów nie wyłącza odpowiedzialności ubezpieczyciela w tym zakresie. S.to w pełni potwierdza również judykatura, co pozwala za uznanie go za prawidłowe (por. Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 20 grudnia 2012 r., III CZP 93/12, LEX nr 1267081).

Odnosząc się zatem do samego żądania zadośćuczynienia zgłoszonego przez powodów z tytułu naruszenia ich dóbr osobistych tj. więzi rodzinnych, uczuciowych i emocjonalnych pomiędzy rodzicami a dzieckiem oraz pomiędzy rodzeństwem, Sąd uznał je za uzasadnione co do zasady.

Rozpatrując niniejszą sprawę należy mieć na uwadze, iż ustalając wysokość zadośćuczynienia w każdym wypadku uzależniona jest ona od okoliczności sprawy, co należy przede wszystkim rozpatrywać w kategoriach rozmiaru krzywdy poszkodowanego. Sąd Najwyższy wskazał, że na rozmiar krzywdy podlegającej naprawieniu przez zadośćuczynienie, o którym mowa w art. 446 § 4 k.c. (analogicznie w art. 448 w zw. z art. 24 kc), mają wpływ przede wszystkim: wstrząs psychiczny i cierpienia moralne wywołane śmiercią osoby bliskiej, poczucie osamotnienia i pustki po jej śmierci, rodzaj i intensywność więzi łączącej pokrzywdzonego ze zmarłym, rola w rodzinie pełniona przez osobę zmarłą, wystąpienie zaburzeń będących skutkiem śmierci osoby bliskiej, stopień, w jakim pokrzywdzony będzie umiał odnaleźć się w nowej rzeczywistości i zdolność do jej zaakceptowania, wiek zarówno zmarłego, jak i pokrzywdzonego (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 marca 2014 r., IV CSK 374/13, LEX nr 1438653).

Uwzględniając powyższe Sąd ustalił w toku prowadzonego postępowania, iż nagła śmierć K. P. w wypadku komunikacyjnym była silnym wstrząsem i szokiem dla całej jego najbliższej rodziny – rodziców i rodzeństwa. Rodzina

powodów była ze sobą bardzo zżyta, wzajemnie się wspierająca. Zmarły K. P. w chwili śmierci miał zaledwie 19 lat, ukończył szkołę średnią i planował odbycie służby wojskowej. Pomagał rodzicom w pracach domowych, w opiece nad młodszą siostrą. Dorywczo pracował oraz dokładał się finansowo do utrzymania rodziny.

H. P. (1) – matka zmarłego wielokrotnie podkreślała, iż pomimo upływu 12 lat od śmierci syna, stale cierpi z powodu jego straty. Wskazała, iż miewa koszmary senne związane z synem, często płacze, nie może spać, odczuwa żal, pustkę i tęsknotę za synem. Wskazała, iż codziennie odwiedza grób syna.

Ale pomimo tego, potrafiła praktycznie od razu od nowa uporządkować otaczającą ją rzeczywistość i wrócić do obowiązków związanych z wychowaniem pozostałej trójki dzieci, prowadzeniem domu, czy pracy sezonowej. Co więcej, pomimo odczuwanych dolegliwości nie zwróciła się o pomoc do specjalisty, nie została na nią również skierowana przez innych lekarzy, których odwiedzała w związku z obawami o swoje zdrowie.

Powód H. P. (2) również bardzo przeżył śmierć syna. Był obecny na miejscu wypadku bezpośrednio po zdarzeniu. Następnie wraz z żoną przygotowywał pogrzeb syna. Wskazał, iż zdarzenie to wpływa na jego relację z żoną, która stale płacze z powodu tej straty.

Ale pomimo uczucia pustki i tęsknoty za swoim dzieckiem powód odnalazł się w zaistniałej sytuacji, pracuje dorywczo, utrzymuje kontakt z pozostałymi dziećmi.

Siostra zmarłego – A. P. w momencie śmierci brata miała 9 lat. Zeznała, iż w związku z tym zdarzeniem płakała i tęskniła za bratem. Podkreśliła, iż była z nim najbardziej związana z całego rodzeństwa, pomimo 10 letniej różnicy wieku jaka istniała między nimi.

Ale po śmierci brata odnalazła się w nowej rzeczywistości, skończyła szkołę średnią i obecnie wyjechała do (...), gdzie mieszka i gdzie przebywają również dwaj starsi bracia .

Powyższe ustalenia znalazły potwierdzenia także w zeznaniach świadków A. B. L. oraz J. P. G., którzy wskazali, iż H. P. (1) po śmierci syna zamknęła się w sobie oraz odwiedza codziennie jego grób. Potwierdzili oni również okoliczności przeżywania żałoby przez powodów bezpośrednio po zdarzeniu z dnia (...) 2002 r. Wspomnienia głównie odżywają i przybierają na sile przy uroczystościach rodzinnych , świątecznych czy związanych z datą urodzin i śmierci K. P..

Ustalając wysokość należnego powodom zadośćuczynienia, Sąd wziął pod uwagę również ustalenia poczynione przez biegłego lekarza z zakresu psychologii – Z. M.. Biegła wskazała, iż na podstawie akt sprawy i badania H. i H. P. (2) , iż śmierć syna wywołała u nich naturalne uczucia charakterystyczne dla żałoby tj. początkowo rozpacz, a następnie przygnębienie, żal i tęsknotę. Biegła nie stwierdziła u nich występowania stresu posttraumatycznego.

Odnosząc się do powódki H. P. (1) biegła zwróciła uwagę, iż demonstracyjne manifestowanie przez nią żałoby jest spowodowane jej histrioniczną osobowością. Stanowi ono także pewien sposób funkcjonowania w swoim środowisku. Biegła zwróciła uwagę ,że histeryczne zachowanie powódki podczas badania, wynika z jej osobowości. Wskazała, iż powódka przed badaniem wybuchła nagłym, nieumotywowanym sytuacyjnie płaczem, ponadto zachowywała się demonstracyjnie. Płakała głośno niezależnie od tematów rozmowy, jakie poruszała biegła. Źródłem takiego zachowania jest fakt, iż występują u niej zaburzenia o cechach neurotycznych, jest niestabilna emocjonalnie, ma niską tolerancję na sytuacje trudne, charakteryzuje się często chwiejną, ambiwalentną oceną. Biegła zauważyła , iż powódka nadmierną uwagę skupia na własnym zdrowiu, co sugeruje hipochondrię. Wskazała, iż pomimo przeprowadzenia wielu badań nie stwierdzono żadnych nieprawidłowości w funkcjonowaniu jej organizmu.

Odnosząc się do wniosków podjętych przez biegłą po przeprowadzeniu badania powoda H. P. (2) wskazać trzeba, iż żałoba nie wpłynęła istotnie na dalsze jego funkcjonowanie w życiu osobistym i społecznym. Podkreśliła, iż jego stan psychiczny nie odbiega aktualnie od normy, a zdarzenie z dnia (...) 2002 r. nie wywołało istotnego uszczerbku na jego zdrowiu psychicznym.

Warto również zwrócić uwagę, iż w opinii biegłej pozostawienie przez powodów w domu licznych pamiątek po zmarłym K. P. (ubrania, jego przedmioty, zdjęcia) wskazują na brak uczucia niepokoju, lęku w styczności z przedmiotami symbolizującymi traumatyczne zdarzenie.

Sąd uznał opinie sporządzone przez biegłą psycholog, jako rzetelne, logiczne i pozbawione sprzeczności. Biegła szczegółowo przedstawiła stan psychiczny powodów i ich odczucia związane ze śmiercią syna. Dlatego też, Sąd uwzględnił dokonane przez nią profesjonalne ustalenia w całości. Opinia biegłej w całości pokrywa się z obserwacjami Sądu poczynionymi w trakcie słuchania strony powodowej.

Wobec powyższego wskazać należy, iż H. i H. P. (2) doświadczyli naturalnych uczuć charakterystycznych dla żałoby, które nie spowodowały uszczerbku w ich zdrowiu psychicznym. Istotnym w ocenie Sądu jest, iż rozpaczliwa postawa powódki spowodowana jest obecnie - po 12 latach od dnia wypadku, nie tyle stałym przeżywaniem śmierci syna, a cechami jej osobowości. Z opinii biegłej wynika, iż H. P. (1) niejako odnalazła się w ekspresyjnym wyrażaniu swojego żalu i stanowi on pewną formę jej funkcjonowania w społeczności. Co więcej, doświadczenia powódki nie mają charakteru patologicznego, a stanowią jedynie normalne następstwo sytuacji w jakiej się znalazła.

W ocenie Sądu istotnym jest, iż pomimo podkreślania swojego złego stanu zdrowia nigdy nie skorzystała z pomocy psychologa, czy psychiatry. Ponadto wskazać trzeba, iż nie stwierdzono u niej żadnych innych dolegliwości, a żaden z lekarzy, do których się zgłosiła nie skierował jej do Poradni zdrowia psychicznego. Istotnym jest także, iż w związku z bólami głowy, na które skarża się powódka zwróciła się do lekarza dopiero po 7 latach od śmierci syna. Trudno zatem wiązać jej przypadłość z tym zdarzeniem. Powódka nigdy nie przyjmowała też środków uspokajających, czy innych leków poprawiających nastrój, piła jedynie sporadycznie melisę. Fakt ten świadczy jedynie o tym, iż sama poradziła sobie z doznawanym bólem. Leki jakie przyjmowała dotyczyły schorzeń zupełnie niezwiązanych ze śmiercią syna, zatem nie wpływały na jej sytuację psychiczną.

Zdaniem Sądu, pomimo iż śmierć dziecka była dla rodziców H. i H. P. (2) powodem do rozpacz i żalu, umiejętnie odnaleźli się oni w nowej rzeczywistości. Wspólnie przygotowali uroczystość pogrzebową K., brali czynny udział w postępowaniu przed sądem karnym w sprawie przeciwko sprawcy wypadku, dochodzili roszczeń odszkodowawczych od ubezpieczyciela przed Sądem Okręgowym. Ponadto, powódka dalej zajmowała się domem i pozostałymi dziećmi, pracowała sezonowo. Powód również wrócił do swojego trybu życia, pracował dorywczo, brał udział w wychowaniu dzieci, spotykał się z rodziną, ze znajomymi, nie korzystał z pomocy specjalisty, ani nie przyjmował żadnych leków w związku ze zdarzeniem.

Zdaniem Sądu, śmierć K. P., nie wywołała także uszczerbku na zdrowiu psychicznym powódki A. P.. Wprawdzie siostra musiała pogodzić się z utratą brata, jednakże jako małe dziecko nie mogła przeżywać żałoby w takim zakresie jak jej rodzice. Powódka A. P. sama potwierdziła, iż tęskni za bratem, jednakże odnalazła się w nowej sytuacji, co było dla niej o tyle łatwiejsze, iż jako dziecko miała wsparcie całej rodziny zwłaszcza dwóch pozostałych braci.

Sąd nie kwestionuje w niniejszej sprawie, iż krzywda powodów przejawiająca się w naruszeniu ich dóbr osobistych w postaci więzi rodzinnych była duża i wciąż jest przez nich odczuwalna.

Należy jednak zwrócić uwagę na fakt, iż powodowie wystąpili ze swoimi roszczeniami, aż po 12 latach od śmierci K. P.. W ocenie Sądu nie ma wątpliwości, iż przez ten czas krzywda, której doświadczyli uległa złagodzeniu. Przez przeszło 12 lat mieli oni czas, by znacznym stopniu uporać się bólem po stracie członka rodziny, przy czym jak wskazała biegła - czas żałoby w ich przypadku nie odbiegał od normy, która zwykle stanowi 1 rok.

Krzywda powodów H. i H. P. (2) winna być tym bardziej złagodzona, gdyż posiadają oni jeszcze troje dzieci. Nie pozostali oni więc całkiem sami ze swoim cierpieniem. Warto podkreślić, iż bracia zmarłego K. całkowicie uporali się z jego śmiercią. Wyjechali do (...), gdzie mają swoje rodziny i ustabilizowane życie. Nie wnieśli powództwa o zadośćuczynienie razem z rodzicami, co zdaniem Sądu przemawia za przyjęciem, iż ich życie już dawno wróciło do normy. (...)nie stanowią zatem dodatkowego obciążenia dla rodziców, a są jedynie ich podporą i wsparciem.

Tożsama sytuacja dotyczy powódki A. P., która pomimo straty jednego z braci, wciąż może liczyć na dwóch pozostałych. Jak wynika z ustalonego stanu faktycznego niniejszej sprawy, obecnie wyjechała ona do nich w poszukiwaniu pracy, gdzie może liczyć na ich pomoc i wsparcie. Nie można zatem uznać, iż po śmierci K. P. została pozostawiona sama sobie.

Warto przy tym podkreślić, iż poprzednio otrzymane odszkodowanie w kwocie blisko 30.0000,00 zł powodowie przeznaczili na remont domu, wymianę dachu a więc poprawę swojej sytuacji materialnej.

Zadośćuczynienie w żądanych kwotach jest nadwyraz wygórowane. Strona powodowa nie była w stanie wskazać motywacji, którą kierowała się występując z pozwem ani uzasadnić żądanych kwot.

Trzeba zwrócić uwagę, że zadośćuczynienie nie może stanowić wzbogacenia powodów, a jedynie ma być ekwiwalentem ich krzywdy. Sąd nie może zatem uwzględniać faktu, iż powodowie są w trudnej sytuacji finansowej, nie mają stałej pracy, a dodatkowe pieniądze z tytułu zadośćuczynienia pozwoliłyby im na wynagrodzenie sobie tej sytuacji. Zadośćuczynienie ma usunąć skutki ich krzywdy, nie prowadzić do podniesienia stopy życia poszkodowanych a w efekcie do ich wzbogacenia.

Powódka A. P. w toku postępowania wyjaśniła, iż za uzyskaną sumę zadośćuczynienia chce spełnić swoje marzenia, pójść na studia. W ocenie Sądu motywacja ta również nie zasługuje na aprobatę. Zadośćuczynienie ma za zadanie zniwelować skutki krzywdy jaka spotkała pokrzywdzonego, bólu i pustki np. pokryć koszty przebytej terapii psychologicznej.

Sąd zdaje sobie sprawę, iż nie można obiektywnie wycenić wartości życia ludzkiego i krzywdy związanej z jego utratą. Mimo to, na podstawie powołanych wyżej przepisów, Sąd zobowiązany jest niejako w ramach uznania sędziowskiego do przewartościowania krzywdy jaka spotkała poszkodowanych na odpowiednią wartość pieniężną, przy uwzględnieniu wszystkich okoliczności sprawy, w tym doznanych przez poszkodowanych cierpień psychicznych, a także ich nasilenia i czasu trwania.

Uwzględniając wszystkie powyższe okoliczności sprawy Sąd uznał, że zasadnym jest zasądzenie na rzecz powodów rodziców H. i H. małż. P. od pozwanego (...) S.A. w W. kwoty po 20.000,00 zł z tytułu zadośćuczynienia wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi do dnia 6 lutego 2013 r.

Sąd uwzględnił roszczenie powódki A. P., co do kwoty 10.000,00 zł, zasadzając ją na jej rzecz od pozwanego ubezpieczyciela wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 7 listopada 2013 r. Na decyzję Sadu w przedmiocie wysokości zasądzzonego zadośćuczynienia miały wpływ opisany stan faktyczny i powyższe obszernie zważania.

W pozostałym zakresie Sąd oddalił powództwa H. P. (1), H. P. (2) oraz A. P. jako bezzasadne, zgodnie z pkt 2,4 i 6 sentencji wyroku.

O odsetkach orzeczono na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 817 § 1 k.c. i art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych. Zgodnie z powołanymi przepisami ubezpieczyciel winien wypłacić świadczenie na rzecz poszkodowanych w terminie trzydziestu dni od dnia zawiadomienia o wypadku ubezpieczeniowym, w przeciwnym razie popada w zwłokę, która wiąże się z uprawnieniem poszkodowanych żądania zapłaty odsetek.

Data odsetek zasądzzonego zadośćuczynienia na rzecz rodziców H. i H. P. (2) wynika z faktu, że w dniu 3.01.2013r. po raz pierwszy zgłosili roszczenie ubezpieczycielowi (k.18-20). Zaś data odsetek zasądzonych wraz z zadośćuczynieniem na rzecz A. P. tj. 7.11.2013r. wynika z faktu, że po raz pierwszy z żądaniem wystąpiła dopiero w pozwie, który pozwane towarzystwo otrzymało dnia 7.10.2013r.

Sąd orzekł o kosztach postępowania sądowego zgodnie z art. 100 k.p.c., rozdzielając stosunkowo koszty poniesione przez strony. W tym zakresie Sąd ustalił, iż pozwany (...) S.A. w W. obowiązany jest do uiszczenia kosztów procesu

w 29%, natomiast każdy z powodów w zakresie 71%. Na podstawie art. 108 § 1 k.p.c., Sąd pozostawił szczegółowe wyliczenie kosztów procesu referendarzowi sądowemu.

SSR Małgorzata Mikos - Bednarz